

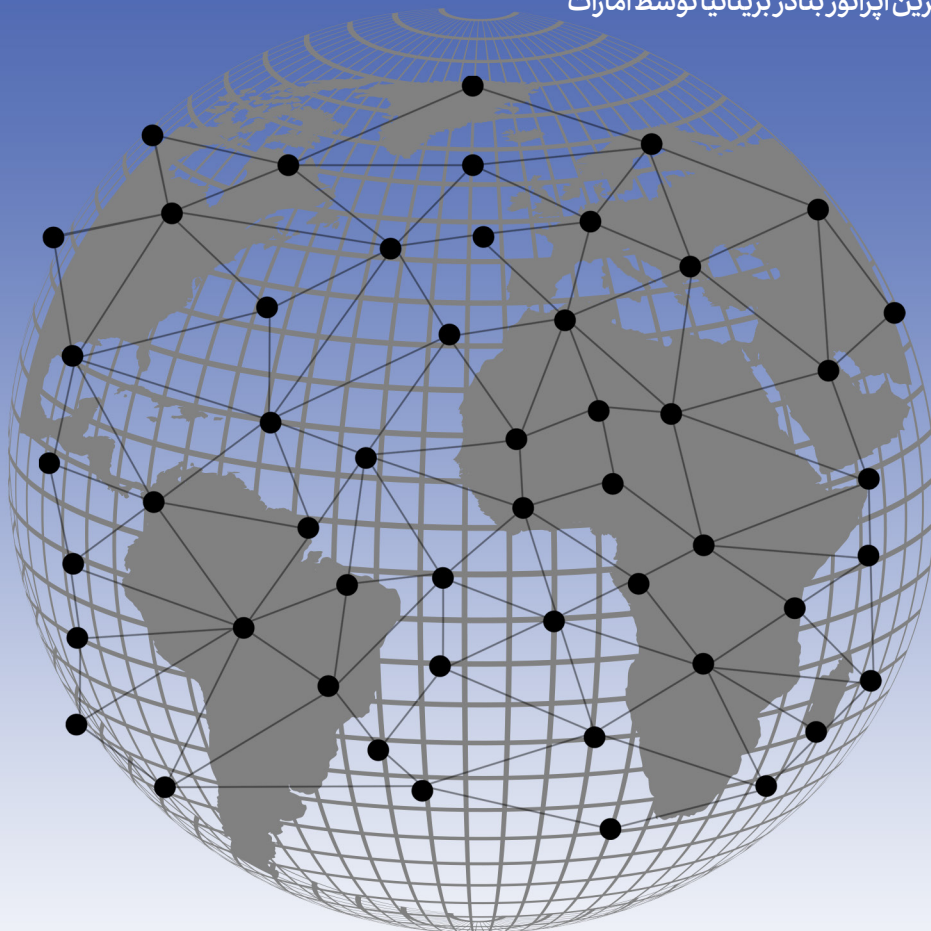

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش شماره پنجاه و هشت)

در این شماره می‌خوانید:

- هشدار رئیس آژانس بین‌المللی انرژی به اروپا: امکان کاهش ۲۰ درصد باقیمانده از صادرات گاز روسیه به اروپا همراه با افزایش رقابت برای دسترسی به منابع ال ان جی و خروج اقتصاد چین از شرایط کرونایی چالشی سهمگین برای اروپا
- نخستین مجمع گروه I2U2 (امارات، هند، اسرائیل، آمریکا): کوشش‌های ایالات متحده برای مقابله با چین از طریق ایجاد بلوک‌های استراتژیک همکاری اقتصادی و امنیتی در سراسر قاره‌ها
- هراس متحدان کشورهای غربی از استفاده فزاینده غرب از نظام مالی به عنوان اهرم فشار: توافق هند و امارات در راستای متنوع‌سازی مسیرهای مبادلات تجاری و مبادله به ارزهای محلی
- بررسی خرید سهام بزرگترین اپراتور بنادر بریتانیا توسط امارات

اسفند ۱۴۰۱

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش های اتاق ایران

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش شماره پنجاه و هشت)

مدیریت اقتصاد کلان و آینده پژوهی

تاریخ انتشار: اسفند ۱۴۰۱

واژه‌های کلیدی: بسته تحریمی اروپا، جنگ انرژی، کلان‌پروژه هیدروژن سبز، نخستین مجمع I2U2، مبادله با
ارزهای محلی،

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	تحولات جهانی
۹	تحولات منطقه‌ای

تحولات جهانی

دهمین بسته تحریمی اروپا علیه روسیه

اخیرا رئیس کمیسیون اروپا، جزئیات مربوط به دهمین بسته تحریمی اتحادیه اروپا علیه روسیه را اعلام کرد. بخش‌های کلیدی این بسته عبارتند از:

- اعمال محدودیت‌ها و ممنوعیت صادرات اتحادیه اروپا به روسیه به ارزش ۱۱ میلیارد یورو (۱۱,۷۸ میلیارد دلار) که صادرات کالاهای با کاربرد دوگانه و فناوری‌های پیشرفته را در بر می‌گیرد.
- این تحریم‌ها اقدامات جدیدی را برای جلوگیری از دور زدن تحریم‌های پیشین ارائه می‌دهد، از جمله ردیابی الیگارشی روس که سعی می‌کنند برای فرار از تحریم‌ها "دارایی‌های خود را پنهان کنند یا به فروش برسانند.

رئیس کمیسیون اروپا اعلام کرد که "در حال حاضر، سخت‌ترین تحریم‌هایی را که تاکنون توسط اتحادیه اروپا اعمال شده است را بر علیه روسیه اعمال کرده‌ایم و در قالب بسته جدید تحریمی، باید اطمینان حاصل کنیم که آنها به شدت اعمال می‌شوند... ما الیگارش‌ها را که سعی در پنهان کردن یا فروش دارایی‌های خود برای فرار از تحریم‌ها دارند ردیابی خواهیم کرد و به همراه کشورهای عضو، میزان کلیه دارایی‌های مسدود شده بانک مرکزی روسیه را که در اتحادیه اروپا مسدود شده مدون خواهیم کرد... ما باید بدانیم که این دارایی‌ها در کجا واقع شده اند و چقدر ارزش دارند. این امر با توجه به استفاده احتمالی از دارایی‌های عمومی روسیه برای تأمین بودجه بازسازی در اوکراین بسیار مهم است... ما با کمک هم، فشار بر روی روسیه را بیشتر و بیشتر می‌کنیم." هدف ما این است که به همراه شرکای G7، تحریم‌های بیشتری را علیه روسیه اعمال کنیم." از سوی دیگر، روسیه اعمال این تحریم‌ها را گامی در مسیر غلط و فاقد اثر خوانده است.

در سالگرد تهاجم روسیه به اوکراین و همزمان با بروکسل، کاخ سفید نیز تحریم‌های جدیدی علیه روسیه اعلام کرد. این تحریم‌ها افراد مرتبط با صنعت دفاع و فناوری روسیه، قابلیت‌های صنایع انرژی این کشور و فلزات و بخش معدن آن را هدف قرار می‌دهد. کاخ سفید همچنین اعلام کرد که صادرات به این کشور را محدود می‌کند و تعرفه‌های بالایی را برای واردات محصولات روسی به بازار ایالات متحده اعمال خواهد کرد.

جنگ انرژی اروپا با روسیه به پایان نرسیده است

رئیس آژانس بین‌المللی انرژی هشدار داده است که اروپا با وجود افت زیاد قیمت برخی حامل‌های انرژی، هنوز در جنگ انرژی خود با روسیه پیروز نشده است. او از دولت‌های اروپایی خواست که بر حفظ

و تقویت منابع متمرکز شوند.

از منظر وی در حالی که اتحادیه اروپا از تهدیدات انرژی روسیه و استفاده این کشور از انرژی به عنوان اهرم فشار جان سالم به در برده است، اما تضمینی وجود ندارد که بحران انرژی اروپا را پایان یافته تلقی کنیم. زمستان آینده می‌تواند چالش بیشتری را برای اروپا ایجاد نماید. از منظر رئیس سازمان بین‌المللی انرژی، علی‌رغم اینکه روسیه کارت انرژی را بازی کرد، اما برنده نشده است. از سوی دیگر ادعای پیروزی اروپا در جنگ انرژی، بسیار خوشبینانه است. هر چند که اقدامات اروپا و اتخاذ استراتژی آن موفقیت بزرگی کسب کرده است، اما داشتن اعتماد به نفس بیش از حد اروپا، برای زمستان آینده خطرناک است و ضرورت دارد تا اروپا برای گذار از بحران انرژی سال آتی تلاش بیشتری به کار گیرد.

قیمت گاز طبیعی اروپا از زمان اوج گرفتن بیش از ۳۰۰ یورو در هر مگاوات ساعت در ماه آگوست، ۸۵ درصد کاهش یافته است، زیرا تلاش برای تهیه منابع جایگزین، حفاظت از منابع موجود و هوای گرم امسال در مقایسه با زمستان‌های گذشته، گاز کافی را در اختیار اروپا برای گذار از زمستان قرار داد. این امر باعث شده است که برخی از چهره‌های شناخته شده صنعتی و اقتصادی در اروپا اعلام کنند که مسکو در نخستین سالگرد تهاجم به اوکراین، جنگ انرژی علیه اروپا را باخته است.

اما رئیس آژانس بین‌المللی انرژی علی‌رغم اینکه موفقیت اروپا را مهم می‌داند اما هشدار می‌دهد که روسیه می‌تواند ۲۰ درصد باقیمانده از صادرات گازی را که هنوز از طریق خطوط لوله و از اوکراین و ترکیه به اروپا ارسال می‌کند را کاهش دهد. این اقدام احتمالی روسیه، در حالی که رقابت برای دسترسی به منابع ال ان جی افزایش می‌یابد و اقتصاد چین شرایط کرونایی را پشت سر گذاشته است، برای اروپا چالشی سهمگین خواهد بود. این امر باعث می‌شود که امکانات ذخیره سازی اروپا طی ماه‌های تابستان، مجدداً چالش برانگیزتر شود و توانایی این قاره را در جلوگیری از کمبودها به بوت‌ه آزمون بگذارد؛ به ویژه آنکه زمستان پیش رو بسیار سرد خواهد بود. او راه حل پایدار متنوع‌سازی منابع انرژی اروپا را در گرو تمرکز بر انرژی‌های پاک دانسته است.

آغاز به کار دومین کلان‌پروژه هیدروژن سبز چین

شرکت سینوپک اخیراً اعلام کرد ساخت یک کلان‌پروژه هیدروژن سبز در منطقه خودمختار مغولستان داخلی را آغاز کرده است که از انرژی خورشیدی و بادی استفاده می‌کند. سینوپک انتظار دارد که این پروژه، سالانه ۳۰ هزار تن هیدروژن سبز و ۲۴۰ هزار تن اکسیژن سبز تولید کند. هیدروژن سبز و اکسیژن سبز تولید شده از طریق خطوط لوله به یک پروژه آزمایشی پردازش عمیق زغال سنگ منتقل می‌شود. در حال حاضر مغولستان داخلی، یکی از بزرگترین مناطق استخراج زغال سنگ چین به شمار می‌رود اما قرار است به قطب انرژی‌های تجدیدپذیر نیز تبدیل شود. اگرچه چین هنوز به شدت به صنعت بزرگ

زغال سنگ خود متکی است، اما امیدوار است که در دهه‌های آینده به سمت جایگزین‌های تجدیدپذیر تغییر مسیر دهد و به کربن‌زدایی دست یابد. این کشور قصد دارد تا سال ۲۰۶۰ پس از اوج انتشار کربن در سال ۲۰۳۰، کربن خنثی شود. پس از عملیاتی شدن کامل، انتظار می‌رود این پروژه انتشار سالانه دی‌اکسید کربن را حدود ۱,۴۳ میلیون تن کاهش دهد که معادل کاشت حدود ۸۲۵ هزار درخت است. چین بزرگترین تولید کننده هیدروژن در جهان است؛ اگرچه بیشتر آن در حال حاضر از زغال سنگ تولید می‌شود. انتظار می‌رود تولید سالانه این کشور به ۲۰۰ هزار تن هیدروژن (به لطف انرژی‌های تجدیدپذیر) برسد تا انتشار دی‌اکسید کربن تا سال ۲۰۲۵ حدود دو میلیون تن کاهش یابد.

صادرات نفت قزاقستان به اروپا از مسیر روسیه

وزیر انرژی قزاقستان اخیراً اعلام کرد نفت قزاقستان در آینده نزدیک از طریق خط لوله دروژبا به آلمان ترانزیت خواهد شد زیرا برلین به دنبال جایگزینی نفت خام مسکو است. شرکت دولتی Kaztransoil این کشور از شرکت ترانس نفت، شرکت حمل و نقل خط لوله دولتی روسیه و اپراتور بخش روسی خط لوله دروژبا درخواست کرد تا ۲۰ هزار تن نفت خام را در گام نخست با استفاده از زیرساخت‌های روسیه به آلمان ارسال کند. در دسامبر ۲۰۲۲، آستانه از روسیه خواست برای ترانزیت ۱,۲ میلیون تن نفت در سال ۲۰۲۳ از طریق روسیه به آلمان با افزایش احتمالی محموله‌های آینده به ۷ میلیون تن موافقت نماید.

آلمان که از لحاظ تاریخی بزرگترین خریدار نفت روسیه در اتحادیه اروپا بوده است، واردات از طریق خطوط لوله را از اول ژانویه ۲۰۲۳ متوقف کرد، اما تحریم اتحادیه اروپا علیه روسیه، انتقال نفت سایر کشورها از طریق روسیه را ممنوع نکرده است.

بخش شمالی سیستم خط لوله دروژبا دو پالایشگاه در شرق آلمان و همچنین کارخانه‌هایی در لهستان را تغذیه می‌کند. لهستان همچنان به خرید نفت روسیه ادامه می‌دهد. وزارت اقتصاد آلمان با بیان اینکه اختلاط نفت خام قزاقستان و روسیه اجتناب ناپذیر است، تأکید کرد «اینکه دیگر محموله‌ای از روسیه وجود نداشته باشد، بنابراین پولی به روسیه نمی‌رود، بسیار مهم است».

اما سخنگوی شرکت ترانس نفت، خاطرنشان کرد "حجم نفتی که قبلاً از روسیه به آلمان سرازیر می‌شد را نمی‌توان با قزاقستان جایگزین کرد." در حالی که روسیه سالانه ۲۰ میلیون تن نفت به آلمان و ۱۰ میلیون تن دیگر از طریق دروژبا به لهستان صادر می‌کرد، قزاقستان تنها قادر به پمپاژ ۳ تا ۷ میلیون تن در سال است.

هزینه یک تریلیون دلاری بحران انرژی آلمان

داده‌های جدید بلومبرگ نشان می‌دهد دولت آلمان باید تا سال ۲۰۳۰ بیش از ۱ تریلیون دلار برای مقابله

با خطرات و چالش‌های ناشی از بحران انرژی اختصاص دهد. انتظار می‌رود این هزینه‌های هنگفت شامل سرمایه‌گذاری در نوسازی شبکه‌های برق کشور و حذف برنامه‌ریزی شده نیروگاه‌های هسته‌ای و زغال‌سنگ آن باشد. بنا بر گزارش‌ها، برلین با تقاضای رو به رشد خودروهای الکتریکی و سیستم‌های گرمایشی مواجه خواهد شد. علاوه بر این، مقامات آلمانی موظف به انجام تعهدات آب و هوایی هستند. افزایش تقاضای برق تا حدود ۳۰ درصد از مصرف فعلی کشور به حدود ۲۵۰ گیگاوات ظرفیت جدید پیش بینی شده تا سال ۲۰۳۰ خواهد رسید. انتقال برنامه ریزی شده به انرژی‌های پاک، مستلزم نصب پنل‌های خورشیدی با پوشش معادل ۴۳ زمین فوتبال و ۱۶۰۰ پمپ حرارتی در هر روز باشد. علاوه بر این، برنامه بلندپروازانه کشور نیاز به ساخت ۲۷ مزرعه بادی جدید در خشکی و چهار مزرعه بادی فراساحلی در هفته دارد. در یک سالی که از جنگ اوکراین می‌گذرد، کشورهای اتحادیه اروپا نزدیک به ۸۰۰ میلیارد یورو (تقریباً ۸۴۶ میلیارد دلار) برای اقدامات حمایتی در این حوزه هزینه کرده‌اند، زیرا منطقه همچنان از افزایش هزینه‌های انرژی متحمل آسیب می‌شود. علاوه بر این، ۶۸۱ میلیارد یورو برای یارانه دادن به خانوارها و مشاغل برای کمک به آنها در پوشش هزینه‌های سرسام آور برق اختصاص یافته است. طبق گزارش‌ها، آلمان با هزینه نزدیک به ۲۷۰ میلیارد یورو در صدر جدول هزینه‌های صرف شده در حوضه انرژی قرار دارد و در رتبه‌های بعدی، سه کشور انگلیس، ایتالیا و فرانسه قرار دارند که هر کدام حدود ۱۵۰ میلیارد یورو در این زمینه هزینه کرده‌اند.

گام‌های مهم در جهت ارتقای روابط روسیه و هند

تجارت دوجانبه میان هند و روسیه در سال ۲۰۲۲، دستخوش افزایش شگرف ۱۲۰ درصدی شد. در همین راستا، اخیراً فسکو، شرکت کشتیرانی خاور دور روسیه، اقدام به راه‌اندازی مسیر جدید کشتیرانی مستقیم بین نووروسیسک در سواحل دریای سیاه و بمبئی در سواحل غربی هند کرده است. این مسیر مستقیم به هند، از نووروسیسک روسیه به انبارلی (ترکیه) و از آنجا به ناوشو (هند) و نهایتاً مونداری می‌رسد. این سرویس جدید، دو بار در هفته محموله‌ها را منتقل می‌کند. زمان انتقال از نووروسیسک تا بمبئی به طور متوسط، ۲۵ روز است. عمده باری که در این مسیر جابجا می‌شود، شامل محصولات غذایی، سلولز و مواد پلیمری است.

بنادر ناوشو و مونداری بخشی از مجموعه بندر بمبئی هستند؛ این شهر مرکز تجاری هند و دارای جمعیت مصرف کننده مرفه و همچنین شبکه‌های حمل و نقل ریلی و جاده‌ای به سایر نقاط کشور است.

نووروسیسک، بزرگترین بندر منطقه‌ای دریای سیاه است و به تجارت دریایی با آسیا، خاورمیانه، آفریقا، مدیترانه و آمریکای جنوبی می‌پردازد. این شهر صنعتی به تولید فولاد، فرآوری مواد غذایی و تولید کالاهای فلزی و سایر تولیدات وابسته است.

راه اندازی این مسیر، حاکی از تجارت رو به رشد میان روسیه و هند است که فراتر از انرژی و در سایر بخش‌ها مانند کشاورزی و کالاهای مصرفی در حال گسترش است. روسیه در پی تخریب تجارت خود با اروپا، در جستجوی سایر بازارهاست.

تحولات منطقه‌ای

قراردادهای ۲ میلیارد دلاری مصر، امارات، اردن و بحرین

چهار کشور مصر، اردن، امارات و بحرین سال گذشته توافقنامه‌هایی برای پیشبرد مشترک سیاست‌های توسعه صنعتی امضا کردند. اخیراً سومین نشست کمیته عالی مشارکت صنعتی با حضور وزرای صنعت چهار کشور با هدف تسهیل رشد اقتصادی پایدار در عمان و با حضور بيشر الخساونه نخست وزیر اردن برگزار شد و قراردادهایی در همین زمینه به امضای آنها رسید. این توافقنامه‌ها به افزایش بیش از ۱٫۶ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی (GDP) چهار کشور کمک می‌کند و حدود ۱۳۰۰۰ فرصت شغلی مستقیم و غیرمستقیم ایجاد خواهد کرد. قراردادهای امضا شده، مربوط به بخش‌های کشاورزی، پزشکی، فلزات، مواد شیمیایی و خودروهای الکتریکی بودند. معاون وزیر صنعت و فناوری پیشرفته امارات، اعلام کرد که این کمیته همچنین ۳۵ پیشنهاد برای پروژه‌های جدید دریافت کرد.

بخش مهمی از ۱۲ قرارداد امضا شده در زمینه خودروهای الکتریکی، مواد شیمیایی و داروسازی، در مصر اجرا خواهد شد. شرکت ام گلوری هلدینگ، سازنده خودرو مستقر در امارات، از پروژه‌ای به ارزش ۵۵۰ میلیون دلار برای ایجاد سه کارخانه یکپارچه برای خودروهای الکتریکی در مصر، امارات و اردن خبر داد. این کارخانه‌ها ظرفیت تولید ۴۰ هزار کراس اوور کامپکت را در سه سال اول فعالیت خواهند داشت. در این راستا، هلدینگ ام گلوری تفاهم نامه‌ای را با سازمان عربی صنعتی سازی مصر (AOI) و دفتر طراحی و توسعه اردن (JODDB) به عنوان شرکای تولیدی امضا کرد. علاوه بر این، شرکت M Glory تفاهم نامه‌ای را با کارخانه نورد آلومینیوم خلیج فارس (GARMCO) بحرین برای تأمین ورق آلومینیوم در این زمینه امضا کرد.

بخشی از این قراردادها شامل پروژه‌ای برای گروه CFC متعلق به سرمایه‌گذاران اماراتی با هدف ایجاد یک مجتمع صنعتی برای کودها و مواد شیمیایی در مصر با سرمایه‌گذاری ۴۰۰ میلیون دلاری بود. در این راستا، گروه سی‌اف‌سی، تفاهم‌نامه‌ای را با شرکت پتاس عرب مستقر در اردن و شرکت "مصر فسفات" مصر به منظور تأمین مواد اولیه امضا کرد. شرکت صنایع غذایی مصری Nerhadou International با شرکت Globalpharma مستقر در دبی به منظور توسعه فناوری پیشرفته برای تولید داروها و مکمل‌ها در امارات متحده عربی موافقتنامه همکاری امضا کرد.

شرکت داروسازی اردنی Itqan Pharma از تفاهم نامه‌ای با صنایع دارویی Marcyrl مصر برای انتقال

فناوری ساخت بیوسیملاها در اردن با سرمایه‌گذاری کل ۱۰ میلیون دلار خبر داد. این پروژه قرار است در سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۴ تکمیل شود. همچنین شرکت صنایع شیمیایی سودا مصر نیز از سرمایه‌گذاری ۵۰۰ میلیون دلاری برای تولید کربنات سدیم، ماده خام اصلی در بسیاری از صنایع، از جمله شیشه و مواد شوینده خبر داد. ظرفیت تولید سالانه این کارخانه ۵۰۰ هزار تن است. در همین راستا، تفاهم نامه‌ای برای مشارکت استراتژیک با شرکت شیشه تخت امارات برای خرید محصول نهایی امضا شد. در اوایل ماه جاری، شرکت دارویی بحرینی Gulf Biotech قراردادی را برای انتقال فناوری با شرکت BioGeneric Pharma مصر امضا کرد.

مصر، امارات و اردن اولین جلسه مشارکت صنعتی خود را در ژوئن سال گذشته برگزار کردند. بحرین در دومین نشست کمیته که در ماه ژوئیه در قاهره برگزار شد، به این مشارکت پیوست. در جلسه ژوئیه، کمیته با انجام مطالعات امکان‌سنجی در ۱۲ پروژه به مبلغ ۳,۴ میلیارد دلار موافقت کرد که نشان دهنده فاز اول از مجموع ۸۷ پروژه است که در این جلسه کمیته مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

این مشارکت صنعتی در ماه می گذشته در ابوظبی امارات متحده عربی راه اندازی شد تا رشد پایدار را افزایش دهد و فرصت‌هایی را برای سرمایه‌گذاری‌های مشترک در بخش‌های اولویت دار کشف کند. هدف از این مشارکت، تقویت یکپارچگی اقتصادی اعراب در میان چالش‌های جاری است. در قالب این مشارکت، یک صندوق سرمایه‌گذاری ۱۰ میلیارد دلاری برای این ابتکار ایجاد شد و توسط شرکت هلدینگ ابوظبی (ADQ) مدیریت می‌شود.

سرمایه‌گذاری ۵ میلیارد دلاری چین در مصر

اخیرا شرکت دولتی «منطقه اقتصادی کانال سوئز» به منظور اجرای پروژه‌های سرمایه‌گذاری به ارزش ۵ میلیارد دلار مذاکراتی را با چین آغاز کرده است، زیرا شرکت‌های چینی قصد دارند برای نخستین بار، پروژه‌های صنعتی متنوعی را به میزان سرمایه ۵ میلیارد دلار در این منطقه لجستیک اجرا کنند که می‌تواند دست کم ۵ هزار فرصت شغلی مستقیم و غیر مستقیم را برای مصریان ایجاد کند.

علاوه بر این، موضوعاتی از جمله آینده همکاری‌های مشترک و ساز و کارهای جذب بیشتر سرمایه‌های چینی به این منطقه به ویژه بعد از توسعه و راه اندازی خطوط تولید جدید و مشکلات پیش روی برخی از سرمایه‌گذاران در پی وقوع تغییرات سیاسی جهانی، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

شایان ذکر است که مقامات مصری بر اعطای مشوق‌های سرمایه‌گذاری بیشتر با هدف جذب بیشترین حجم ممکن سرمایه در بخش‌های صنعتی برای برآورده کردن نیازهای بازار محلی و منطقه‌ای خود تأکید دارند و در این راستا، پروژه «کمبرند و جاده»، می‌تواند انتقال کالا بین چین و کشورهای عضو این پروژه

را آسان کند.

قرار است که به زودی با مشارکت چین، بزرگترین کارخانه تولید لوازم خانگی که تولیدات آن در بیش از ۷۰ کشور جهان صادر می‌شود، در مصر به بهره برداری برسد.

برگزاری نخستین مجمع I2U2

مقامات ارشد ایالات متحده، هند، اسرائیل و امارات متحده عربی اخیراً نخستین گردهمایی گروه موسوم به I2U2 را با تمرکز بر توسعه اقتصادی و امنیت غذایی در میانه تغییرات آب و هوایی برگزار کردند.

این مجمع به میزبانی وزیر امور خارجه امارات برگزار شد. خوزه فرناندز، معاون وزیر امور خارجه ایالات متحده در امور رشد اقتصادی، انرژی و محیط زیست، دامو راوی، دبیر مشترک وزارت امور خارجه هند، و رونن لوی، مدیر کل وزارت امور خارجه اسرائیل نیز به نمایندگی از سایر طرف‌ها حضور داشتند.

معاون وزیر خارجه آمریکا در این مجمع اعلام کرد که «I2U2 یک پلتفرم منطقه‌ای جدید برای تعمیق یکپارچگی اقتصادی و یک دستور کار مثبت در خاورمیانه، آسیا و فراتر از آن فراهم می‌کند». «این مجمع به عنوان الگویی برای ترویج مشارکت‌های منطقه‌ای قابل اعتماد است که می‌تواند فرصت‌های تجاری مشترک و مشاغل با درآمد خوب ایجاد کند.»

در جریان این مجمع، هند از طرح امنیت غذایی به رهبری ایالات متحده که توسط جو بایدن، در نشست COP26 در گلاسکو در سال ۲۰۲۱ رونمایی شد، حمایت کرد. در قالب این پیشنهاد بیش از ۴۰ کشور تاکنون حدود ۸ میلیارد دلار به موضوع نوآوری کشاورزی (AIM) برای آب و هوا اختصاص داده اند. علاوه بر این، نماینده ویژه امارات در امور تغییرات اقلیمی، از هدف هند برای افزودن ۵۰۰ گیگاوات انرژی پاک طی چند سال آینده به سبد انرژی خود، استقبال کرد و درخواست مشارکت امارات در این پروژه را مطرح کرد.

گروه I2U2 به ابتکار آمریکا و با مشارکت اسرائیل، امارات و هند در اکتبر ۲۰۲۱ تأسیس شد. بایدن و محمدبن‌زاید به همراه نخست وزیران هند و اسرائیل، ژوئیه گذشته برای اولین بار اجلاسی تحت عنوان I2U2 را برگزار کردند. در این اجلاس، رهبران کشورها با ایجاد یک کریدور غذایی بین امارات و هند در بحبوحه کمبود جهانی گندم در پی بروز جنگ در اوکراین و با حمایت اسرائیل، موافقت کردند. همچنین در این اجلاس، توافقی در مورد حمایت امارات و اسرائیل از پروژه‌های انرژی پاک به ارزش ۳۰۰ میلیون دلار در هند به امضا رسید.

این ابتکار در چارچوب کوشش‌های ایالات متحده برای مقابله با چین از طریق ایجاد بلوک‌های استراتژیک همکاری اقتصادی و امنیتی در سراسر قاره‌ها، ایجاد شده است. در خاورمیانه، دولت بایدن به دنبال گسترش توافقنامه ابراهیم است که در آن امارات، بحرین و مراکش اقدام به برقراری روابط عادی با اسرائیل به

منظور تقویت امنیت در منطقه و در پی تلاش‌ها و رهبری ایالات متحده نموده‌اند. نکته حائز اهمیت آنکه مجمع I2U2، منافع امارات و اسرائیل را با هند، به عنوان پنجمین اقتصاد بزرگ جهان از نظر تولید ناخالص داخلی و با جمعیتی عظیم که از خیزش چین نگرانی‌های بسیار زیادی دارد، همسو می‌کند.

برخی این بلوک را "بلوک هند و ابراهیمی" نام داده‌اند که به معنای مشارکت هند در تسهیل طرح ابراهیم است. برخی پیشنهاد کرده‌اند که گروه I2U2 را با Quad که مجمع مشابهی از رقبای چین در آسیا متشکل از ژاپن، استرالیا، هند و آمریکا است، پیوند یابد تا ایالات متحده را قادر سازد با نفوذ چین در خاورمیانه و جنوب آسیا مقابله نماید.

برخی معتقدند دیدگاه واشنگتن در مورد تجارت تغییر کرده است؛ دوران دسترسی تجاری به بازار ایالات متحده بدون همسویی‌های ژئوپلیتیکی با انتخاب‌های سیاست خارجی ایالات متحده، به سر آمده است. از این منظر در آینده، تنها کشورهایی به بازار آمریکا دسترسی خواهند داشت که با این کشور در سیاست بین‌الملل همسویی داشته باشند. در همین راستا، همراهی کشورهای بیشتری از جمله مصر و عربستان سعودی در این چارچوب ژئواکونومیک و ژئوپلیتیکی، نقش مهمی در افزایش ظرفیت آن برای تغییر اقتصادی غرب آسیا خواهد داشت.

مقامات آمریکایی گفته‌اند که دولت بایدن قصد دارد همکاری نوپای I2U2 در زمینه امنیت غذایی و انرژی را گسترش دهد تا در نهایت شامل نوآوری‌های فناوری، از جمله همکاری در برنامه‌های فضایی و تولید نیمه‌رساناها شود.

رشد پرشتاب تجارت روسیه با امارات

وزیر تجارت و صنعت روسیه اخیراً اعلام کرد که گردش تجاری روسیه با امارات متحده عربی به سرعت در حال گسترش است و حجم آن در سال ۲۰۲۲ به بالاترین حد خود رسیده است. علیرغم تحریم‌های غرب علیه مسکو، همکاری‌های اقتصادی این کشور با کشورهای حوزه شورای همکاری خلیج فارس، با رشد ۶۸ درصدی مواجه شده است؛ به نحوی که مبادلات تجاری میان آنها، در سال ۲۰۲۲ به ۹ میلیارد دلار افزایش یافته است.

از منظر این مقام روس، همکاری‌ها بین روسیه و شورای همکاری خلیج فارس رو به افزایش است و این روند مثبت در آمار تجارت روسیه و امارات منعکس شده است. وی خاطرنشان کرد: امارات از نظر حجم تجارت با روسیه در بین کشورهای عربی، همچنان جایگاه اول را حفظ کرده است و حجم صادرات مسکو به ابوظبی با جهش ۷۱ درصدی به ۸٫۵ میلیارد دلار رسیده است. واردات از مسکو با ۶ درصد افزایش به ۵۰۰ میلیون دلار رسیده است. این تحولات در حالی صورت می‌گیرد که ایالات متحده در حال افزایش فشار بر

کشورهای شورای خلیج فارس برای محدود کردن تجارت خود با مسکو است. در اوایل ماه جاری، برایان نلسون، معاون وزیر در امور تروریسم و اطلاعات مالی در خزانه داری آمریکا، با مقامات امارات متحده عربی دیدار کرد تا در مورد اقداماتی برای مقابله با دور زدن تحریم‌ها توسط روسیه گفتگو کند. واشنگتن نگران تعمیق روابط مالی ابوظبی با مسکو است، زیرا این روابط مانع تلاش‌های این کشور برای منزوی کردن روسیه می‌شود.

مذاکرات امارات و هند برای مبادله با ارزهای محلی

مقامات ارشد مالی و بانکی هند در سفری سه روزه به ابوظبی به توافق در مورد مبادله با ارزهای محلی نزدیک‌تر شدند. در این راستا، تسویه حساب‌های تجاری به رویه هند و درهم امارات به زودی امکان‌پذیر خواهد شد و انتظار می‌رود پس از اثربخشی، هزینه‌های مبادله برای صادرکنندگان و واردکنندگان کاهش یابد. طرفین مدعی‌اند این امر باعث تقویت واردکنندگان، صادرکنندگان و بازرگانان امارات و هند که در دو کشور فعالیت می‌کنند، خواهد شد. این توافق در راستای متنوع سازی مسیرهای مبادلات تجاری دو کشور صورت می‌گیرد. استفاده فزاینده غرب از نظام مالی به عنوان اهرم فشار بر کشورها، حتی امارات و هند را نیز تا حدودی نگران کرده است. علاوه بر این، مبادله با ارزهای محلی، منجر به صرفه جویی در هزینه تبدیل ارز و جریان آسان تر سرمایه خواهد شد.

گزینه تجارت با ارزهای محلی برای هر دو کشور حائز اهمیت است زیرا امارات متحده عربی، سومین شریک تجاری بزرگ هند پس از ایالات متحده و چین به شمار می‌رود. این مذاکرات ظاهراً در "مرحله پیشرفته" است و توافق در ماه مارس ۲۰۲۳ امضا خواهد شد.

هند و امارات متحده عربی همچنین در ماه می سال گذشته، توافقنامه تجارت آزاد (FTA) را امضا کردند که زمینه رشد ۱۰ درصدی تجارت دوجانبه را فراهم آورده است.

مبادلات تجاری میان عراق و چین با یوان

اخیراً بانک مرکزی عراق اعلام کرد که در راستای تلاش برای ارائه تسهیلات به بازرگانان جهت ثبات بخشی به بازارهای ارز، تمامی مبادلات خارجی با چین به صورت مستقیم و با یوان چین انجام می‌شود. استفاده از یوان در مبادلات چین و عراق، دو راهکار دارد: اول، استفاده از حساب‌های بانک‌های عراقی در چین و دوم، پرداخت یوان به طرف حساب چینی از حساب بانک مرکزی عراق در بانک «جی پی مورگان» و بانک توسعه سنگاپور.

در واقع عراق با این تصمیم، مسیری را در پیش گرفته که سایر کشورهای خاورمیانه از جمله عربستان و مصر نیز طی سال‌های اخیر، آن را آغاز کرده اند. هر چند که دولت عراق از ۵ سال پیش اقدام در جهت

متنوع‌سازی منابع ارزی خود را آغاز کرده است اما همچنان اصلی‌ترین ذخیره ارزی عراق را دلار تشکیل می‌دهد.

اینگونه پیش‌بینی می‌شود تا زمانی که تنها منبع درآمد عراق از طریق نفت تأمین شود، این کشور همچنان وابسته به دلار خواهد بود لذا به منظور پرداخت یوآن در مبادلات میان عراق و چین، لازم است که عراق از طریق بانک جی پی مورگان اقدام کند که عملاً به معنای تبدیل دلار به یوآن و پرداخت آن به چین است.

بستر این اقدام، با سفر اخیر رئیس بانک مرکزی عراق به ایالات متحده و دیدار با رئیس هیئت مدیره مؤسسه «جی پی مورگان» فراهم شده است و توافقات در مورد اقدام بانک جی پی مورگان برای تسهیل پرداخت‌های نظام بانکی عراق به چین جهت تأمین مالی مستقیم واردات بخش خصوصی عراق صورت گرفت.

بررسی خرید سهام بزرگترین اپراتور بنادر بریتانیا توسط امارات

سازمان سرمایه‌گذاری امارات در حال بررسی پیشنهاد خرید ۳۴ درصد از سهام بزرگترین اپراتور بنادر بریتانیا، شرکت «آسوشیتد بریتیش پورتنز»، است. این اپراتور انگلیسی که به اختصار (ABP) نامیده می‌شود، صاحب ۲۱ بندر در انگلیس، اسکاتلند و ولز است و یک چهارم از کل تجارت دریایی انگلیس را کنترل می‌کند و حجم تجارت سالانه این شرکت رقمی بیش از ۱۵۰ میلیارد پوند است.

سازمان سرمایه‌گذاری ابوظبی که در آوریل سال ۲۰۰۷ آغاز به کار کرد، بازوی سرمایه‌گذاری دولت امارات محسوب می‌شود و مسئول سرمایه‌گذاری بخشی از مازاد درآمدهای مالی دولت امارات است. آخرین موردی که این سازمان قصد خرید آن را داشت، سهامی به ارزش ۲,۵ میلیارد دلار متعلق به شرکت «ادنای اینترپرایز» تحت مالکیت یک میلیارد هندی بود.

شبکه ریلی جدید امارات

اخیراً امارات متحده عربی به طور رسمی شبکه قطارهای باری خود را راه‌اندازی کرد، پروژه ای که انتظار می‌رود در ۵۰ سال آینده ۵۴,۴۶ میلیارد دلار به اقتصاد این کشور کمک کند. این شبکه، چهار بندر اصلی امارات را از طریق یک راه آهن اصلی به طول ۹۰۰ کیلومتر (۵۶۰ مایل) به هم متصل می‌کند تا حمل و نقل بهتر کالا را در سراسر کشور تسهیل کند.

فاز اول شبکه ریلی در ژانویه ۲۰۱۶ تکمیل و به بهره‌برداری رسید. این خط از آن زمان تاکنون، روزانه حدود ۲۲۰۰۰ تن گوگرد را به نمایندگی از شرکت ملی نفت ابوظبی حمل می‌کند. مرحله دوم ساخت این پروژه، در سال ۲۰۲۰ آغاز شد و اکنون مرز غربی با عربستان سعودی را در منطقه غویفت ابوظبی به مناطق

KIZAD، بندر خلیفه، بندر جبل علی، دبی، شارجه، راس الخیمه و سواحل شرقی امارات در امارت فجیره متصل می‌کند. شبکه بین‌المللی این خط آهن شامل ناوگانی متشکل از ۳۸ لوکوموتیو و ۱۰۰۰ خودروی چند منظوره با ظرفیت حمل ۶۰ میلیون تن کالا در سال است. این کالاهای صنعتی شامل پتروشیمی، فولاد خام، سنگ آهک، آلومینیوم، سیمان، ضایعات صنعتی و خانگی و مواد غذایی است. هر لوکوموتیو با موتورهای ۴۵۰۰ اسب بخاری یا ۳۴۰۰ کیلووات و با سرعت ۱۲۰ کیلومتر (۷۵ مایل) در ساعت حرکت می‌کند.

اگرچه خط راه‌آهن یک وسیله حمل‌ونقل سنتی است، اما به سبب کاهش انتشار کربن در بخش حمل‌ونقل جاده‌ای تا ۲۱ درصد و کاهش انتشار سرانه حمل‌ونقل جاده‌ای به میزان ۴۰ درصد تا سال ۲۰۵۰، با اهداف توسعه سبز امارات متحده عربی مطابقت دارد. در این بازه زمانی، انتظار می‌رود راه‌آهن علاوه بر افزایش درآمد گردشگری تا حدود ۶ میلیارد دلار، بیش از ۲ میلیارد دلار در هزینه‌های راه و تعمیرات امارات صرفه‌جویی ایجاد کند. گفته می‌شود که قطارها به طور ویژه برای تحمل تنش‌های جغرافیایی منطقه بیابانی از جمله دماهای بالا و رطوبت کم طراحی شده‌اند و در عین حال عملکرد، کارایی و پایداری خود را حفظ می‌کنند.

امارات در پی گسترش اتصالات ریلی خود با کشورهای همسایه نیز برآمده است. در همین راستا شرکت‌های اتحاد ریل (شرکت ملی راه آهن امارات) و عمان ریل اخیراً با صندوق سرمایه‌گذاری مستقل امارات متحده عربی برای ساخت یک شبکه ریلی به طول ۳۰۳ کیلومتر (۱۸۸ مایل) به ارزش بیش از ۳ میلیارد دلار از بندر صحار عمان به شبکه راه‌آهن ملی امارات به توافق رسیدند. به گفته اتحاد ریل، راه آهن امارات همچنین قرار است به شبکه ریلی پیش‌بینی شده شورای همکاری خلیج فارس (GCC) بپیوندد و به کشورهایمانند عربستان سعودی، کویت، بحرین و قطر متصل شود.